

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH.....	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ.....	3
SRBSKO: PŘIHLÁŠKA DO EU.....	3
CHORVATSKO.....	3
SRBSKO A ICTY.....	4
TURECKO A KYPR.....	5
FYROM A ŘECKO.....	6
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU.....	7
PRIORITY ŠPANĚLSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ.....	7
KODAŇSKÁ KONFERENCE.....	8
EVROPSKÁ RADA, RADA A LISABONSKÁ SMLOUVA.....	10
ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY.....	11
IZRAEL, PALESTINA.....	12
DOKUMENTY SZBP EU.....	13

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

SRBSKO: PŘIHLÁŠKA DO EU

Pozadí

Vztahy mezi EU a Srbskem se v poslední době pohnuly vpřed díky odblokování prozatímní dohody Radou dne 7. prosince 2009.¹ Srbsko se v téže době snažilo získat podporu členských států EU pro podání přihlášky do EU.

Aktuálně

Dne 22. prosince 2009 Srbsko oficiálně podalo přihlášku do EU. Tento krok se setkal rozporuplnými reakcemi. Zatímco švédské předsednictví komentovalo podání přihlášky kladně a eurokomisař pro rozšíření Olli Rehn událost označil za „korunu švédského předsednictví“, chladným zůstává především postoj Nizozemska, které stále trvá na vydání Ratka Mladiče a Gorana Hadžiče haagskému tribunálu (ICTY), a to nejen jako podmínku přijetí srbské přihlášky do EU, ale rovněž jako podmínku odblokování stabilizační a asociační dohody. Maxime Verhagen, nizozemský ministr zahraničí, prohlásil, že „podání přihlášky přístupový proces neurychlí“.²

CHORVATSKO

Pozadí

Chorvatský přístupový proces od urovnání územního sporu se Slovinskem (září 2009) postupuje kupředu.³ K tomu, aby bylo možno zakončit přístupové rozhovory do poloviny roku 2010, však podle posledního hodnocení Komise ještě Chorvatsko musí dosáhnout pokroku v nezávislosti soudnictví, boji proti korupci a organizovanému zločinu, reformě veřejné správy a spolupráci s ICTY⁴.

Aktuálně

Dne 21. prosince 2009 se po přístupových konferencích z října a listopadu⁵ 2009 konala další konference. Jejím výsledkem bylo uzavření dvou kapitol *acquis*

¹ Odblokování dohody bylo umožněno zlepšenou spoluprací Srbska s ICTY. Nizozemsko, pro které je otázka srbské spolupráce s ICTY klíčová, díky tomu zmírnilo svůj postoj. Viz Přehled SZBP 1.-16. prosinec 2009 a Přehled SZBP listopad 2009.

² Viz SETimes.com, 23. 12. 2009, [ZDE](#), Europolitics 3886, 22. 12. 2009.

³ Více informací viz Přehled SZBP září 2009 a říjen 2009.

⁴ K chorvatské spolupráci s ICTY se na počátku prosince 2009 vyslovil Serge Brammertz, hlavní žalobce ICTY. Ten na jednu stranu konstatoval, že nedošlo k většímu pokroku, na druhou stranu pochválil Chorvatsko za ustavení pracovní skupiny, jež se tématem zabývá, viz SETimes.com, 2. 12. 2009, [ZDE](#).

⁵ K říjnové konferenci viz Přehled SZBP říjen 2009. Na listopadové přístupové konferenci došlo k uzavření tří kapitol *acquis communautaire* (dohromady tak mělo Chorvatsko uzavřeno 15 ze 35 kapitol). Viz Europolitics.com 3869, 27. 11. 2009.

communautaire, konkrétně kapitoly týkající se volného pohybu zboží a sociální politiky. Slovinsko tak dosud otevřelo 28 ze 35 kapitol, z čehož 17 již bylo uzavřeno.

I nadále přetrvává rezervovaný slovinský postoj vůči Chorvatsku. To se na výše zmíněné konferenci projevilo nesouhlasem Slovinska k otevření dalších tří kapitol (rybářství, životní prostředí, zahraniční a bezpečnostní politika). Zatímco chorvatští představitelé mají za to, že tyto kapitoly jsou zcela připraveny k otevření, Slovinsko o tom má závažné pochybnosti.⁶

Očekávaný vývoj

Očekává se nicméně brzké vyjasnění slovinského postoje – zmíněné kapitoly by tak mohly být otevřeny na počátku roku 2010 a termín pro ukončení přístupových rozhovorů (polovina roku 2010) by nebyl ohrožen.

SRBSKO A ICTY

Pozadí

V první polovině prosince byly očekávány možné posuny v dlouhodobě zablokovaném jednání Srbska s EU, a to v závislosti na posudku hlavního žalobce ICTY Serge Brammertze ohledně srbské spolupráce s ICTY.⁷

⁶ Viz Europolitics 3884, 18. 12. 2009, Euobserver.com, 22. 12. 2009, [ZDE](#).

⁷ Bližší informace viz Přehled SZBP listopad 2009.

Aktuálně

Dne 3. prosince 2009 se žalobce ICTY Brammertz ke spolupráci Srbska vyslovil pozitivně – podle jeho slov je „velmi spokojen“.⁸ Rada následně na svém zasedání ze dne 7. prosince 2009 rozhodla o tom, že EU začne implementovat Prozatímní dohodu (IA), obchodní součást Stabilizační a asociační dohody (SAA).⁹ Neodblokována ale i nadále zůstává SAA jako taková – Rada vyzývá Srbsko k tomu, aby i nadále plně spolupracovalo s ICTY a k otázce jejího odblokování se chce vrátit v horizontu šesti měsíců.¹⁰

Naplnila se tak očekávání, že Nizozemsko, které je hlavním iniciátorem zablokování SAA, ustoupí pouze v obchodních záležitostech; podle slov nizozemského ministra zahraničí Maxima Verhagena je třeba „učinit směrem k Srbsku gesto, ale současně vyvíjet tlak“.

Očekávaný vývoj

IA nepodléhá ratifikačnímu procesu v členských státech, takže je možno ji rychle implementovat (vstup v platnost se očekává 1. února 2010). Implementace IA by mohla mít příznivý vliv nejen na vzájemný obchod mezi EU a Srbskem, ale i na atraktivitu Srbska pro zahraniční investory.

SAA narozdíl od IA vyžaduje ratifikaci členskými státy EU, takže i po jejím případném formálním odblokování bude následovat dlouhý ratifikační proces. Podle slov Verhagena bude Nizozemsko bude i nadále podmiňovat odblokování SAA vydáním Ratka Mladiče a Gorana Hadžiče ICTY. Pokud Srbsko podá přihlášku do EU v nejbližších měsících, což jeho představitelé zvažují, bude zřejmě odsouzeno k neúspěchu.¹¹

TURECKO A KYPR

Pozadí

Turecký přístupový proces dlouhodobě zpomaluje. Komise v letošní hodnotící zprávě opět upozorňovala na pomalý průběh reform (svoboda projevu, tisku, náboženství, genderová rovnost), a na chybějící snahu o vyřešení sporu s Kyprem týkající se implementace Ankarského protokolu – Turecko stále odmítá rozšířit celní unii s EU i na Kypr.¹² Bývalo nepsaným zvykem během předsednictví otevírat dvě nové kapitoly *aquis communautaire*, během českého předsednictví ale již došlo k otevření pouze jedné kapitoly.¹³ V současnosti se zdá, že toto zpomalení může být dlouhotrvající.

⁸ Viz *Europolitics* 3877, 9. 12. 2009.

⁹ IA ustavuje mezi EU a Srbskem zónu volného obchodu a reguluje např. oblast konkurence a státní pomoci.

¹⁰ Viz Závěry Rady, ke stažení [ZDE](#).

¹¹ Srbsko je ve svém úmyslu údajně podporováno Berlínem a Londýnem, naopak předsednické Švédsko se vyjadřuje zdrženlivě. Viz *SETimes.com*, 10. 12. 2009, [ZDE](#).

¹² Viz *Přehled SZBP říjen 2009*

¹³ Viz *Přehled SZBP červen 2009*.

Aktuálně

Turecku se na svém zasedání ve dnech 7. a 8. prosince 2009 věnovala Rada. Ve svých závěrech oceňuje některé nedávné turecké pokroky (soudnictví, vojensko-civilní vztahy, kulturní práva a práva menšin), ale především vyzývá ke zrychlení a zintenzivnění reform a implementaci Ankarského protokolu.¹⁴

Turecko reagovalo na výzvy k urovnání vztahů s Kyprem rozhořčeně. Podle tureckých představitelů není korektní požadovat otevření tureckých přístavů kyperskému zboží v situaci, kdy turecká část Kypru čelí mezinárodní izolaci a EU proti tomu nic nedělá. K současnému stavu došlo po odmítnutí plánu OSN na sjednocení ostrova jeho řeckou částí, tj. částí, která je uznávána ze strany EU. Nejprve je třeba řešit situaci turecké části ostrova a poté je možné řešit obchodní vztahy s Kyprem.¹⁵

Otevírání nových kapitol bylo letos obzvláště obtížné - dne 8. prosince 2009 Rada nakonec schválila otevření přístupové kapitoly Životní prostředí, ale stalo se tak až po dlouhém jednání s Kyprem, který prosazoval úplné zastavení otevírání nových kapitol.¹⁶ V otázce životního prostředí povolil, chystá se ale ztížit možné zahájení rozvorů v šesti dalších oblastech kromě stávajících osmi.¹⁷ Kyperský ministr zahraničí Markos Kyprianou ale prohlásil, že cílem Kypru není zcela zastavit turecký přístupový proces.

FYROM A ŘECKO

Pozadí

FYROM je kandidátskou zemí EU, ale její přístupové rozhovory dosud nebyly z důvodu řeckého veta zahájeny.¹⁸ V letošní hodnotící zprávě Komise FYROM chválí za dosažený pokrok a doporučuje zahájení vstupních rozhovorů.

Aktuálně

Doporučení Komise bylo projednáno na zasedání Rady ve dnech 7. a 8. prosince 2009, ale z důvodu řeckého odporu došlo k jeho opětovnému zablokování. Závěry Rady pouze zmiňují, že otázka bude znovu projednána v průběhu příštího

¹⁴ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

¹⁵ Viz Eubusiness.com, 9. 12. 2009, [ZDE](#).

¹⁶ K otevření kapitoly by mělo dojít v průběhu prosince 2009. Včetně kapitoly Životní prostředí tak Turecko bude mít otevřeno 12 kapitol z celkových 35.

¹⁷ O zablokování osmi kapitol rozhodla Rada v prosinci 2006. Jedná se o tyto kapitoly: Volný pohyb zboží, Právo na zakládání podniků a svoboda poskytování služeb, Finanční služby, Zemědělství a rozvoj venkova, Rybářství, Dopravní politika, Celní unie a Vnější vztahy. Kapitoly, jejichž otevření chce Kypr nově ztížit, jsou tyto: Mobilita práce, Základní práva, Soudní systém, Vzdělání, Zahraniční politika a Energetika. Viz Euobserver.com, 8. 12. 2009, [ZDE](#).

¹⁸ Řecko a FYROM vedou spor o název „Republika Makedonie“, více informací viz Přehled SZBP srpen 2009 a zejména Přehled SZBP leden 2009.

předsednictví.¹⁹ Ačkoli závěry Rady hovoří o „nedávném pozitivním vývoji“ ve vztazích Řecka a FYROM, prohlášení makedonských politiků vyznívají spíše pesimisticky – makedonští představitelé mluví o „dalším řeckém pokrytectví“ a ohledně jednání s Řeckem prohlásil makedonský premiér Nikola Gruevski, že „dialog existuje, ale skutečného pokroku jsme stále ještě nedosáhli“.²⁰

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

PRIORITY ŠPANĚLSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ

Nová role předsednictví

Dne 1. ledna 2010 přebírá předsednickou pozici Švédska Španělsko. I po přijetí Lisabonské smlouvy zůstane předsednická země důležitou součástí zahraniční politiky EU. Přesto se podle oficiálních prohlášení jeho představitelů španělské předsednictví významně stáhne do pozadí. Dne 18. prosince 2009 představil španělský ministr zahraničních věcí Miguel Angel Moratinos španělské priority a vyslovil se rovněž k problému rozdělení kompetencí mezi novými politickými funkcionáři a předsednictvím: „...máme novou Evropu vedenou stálým předsedou Evropské rady a Vysokým představitelem pro zahraniční věci. Řízení, dávání impulsů a reprezentování EU bude na nich.“

Vnitřním summitům EU bude předsedat Herman van Rompuy. Summitům v Madridu bude zřejmě předsedat taktéž, ovšem za účasti španělského premiéra. Summitům, které budou organizovány v zahraničí (např. summit s Kanadou, Japonskem nebo Ruskem), nebude údajně španělský premiér přítomen vůbec.²¹

Zahraničněpolitické priority

Mezi hlavní španělské priority patří:

- implementace Lisabonské smlouvy;
- ekonomické zotavení Evropy (zaměstnanost, konkurenceschopnost);
- posílení role EU ve světě (jednota EU, boj proti klimatickým změnám).
- přiblížení EU občanům (práva a svobody, např. genderová nerovnost, domácí násilí).²²

¹⁹ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

²⁰ Viz SETimes.com, 9. 12. 2009, [ZDE](#).

²¹ Viz Europolitics 3885, 21.12. 2009.

²² Viz webové stránky španělského předsednictví, [ZDE](#).

S implementací **Lisabonské smlouvy** souvisí jednak nalezení určitého pracovního konsensu v novém prostředí, v zahraničně-politické oblasti pak zejména spolupráce s představiteli nově vytvořených politických funkcí, jednak práce na vytvoření Evropské služby pro vnější činnost (EEAS).

Španělsko chce pokračovat ve švédských snahách o globální vůdcovství EU v oblasti boje proti **změnám klimatu**. Za tímto účelem chce po kodaňské konferenci (viz samostatná kapitola) prosazovat přijetí globální dohody, která by kontrolovala emise CO₂ do roku 2020.

Jednota EU navenek bude podle Španělska podpořena jednak institucionálními změnami plynoucími z Lisabonské smlouvy, tuto změnu chce podpořit „rozhodnými kroky k autentické SZBP“. Hlavní zahraničněpolitickou prioritou se stanou **vztahy EU-Latinská Amerika** a **vztahy EU-Středomoří**. S oběma těmito regiony se bude během první poloviny roku 2010 konat summit.

Podle slov španělského ministra zahraničí bude EU silněji tlačit na obnovení mírových rozhovorů na Blízkém východě, cílem je dokonce vytvoření **palestinského státu** již v roce 2010. Španělsko tak pravděpodobně reaguje na prohlášení představitelů Palestinské samosprávy, podle nichž by mohlo dojít k jednostrannému vyhlášení palestinského státu.²³

KODAŇSKÁ KONFERENCE

Popis problematiky

Ve dnech 7.-18. prosince 2009 se v dánské Kodani konala dlouho očekávaná konference, jejímž cílem bylo vytvoření globální dohody o snižování emisí pro období po roce 2012, kdy vyprší platnost Kjótského protokolu. Jednání se konalo pod záštitou OSN a účastnilo se ho 193 států.

Výsledky konference

Výstupem summitu je tzv. Kodaňská dohoda (Copenhagen Accord)²⁴. Nejedná se o právně závaznou dohodu. K 23. prosinci 2009 byla Kodaňská dohoda podepsána 28 státy, zbylé státy dohodu „vzaly na vědomí“.²⁵

Obsahem dohody je:

- uznání tzv. „dvoustupňového cíle“, tj. potřeby udržet globální oteplení pod hranicí dvou stupňů Celsia vzhledem k předindustriálním hodnotám.

²³ Viz Euobserver.com, 21. 12. 2009, [ZDE](#).

²⁴ Kodaňská dohoda ke stažení [ZDE](#).

²⁵ Viz webové stránky Kodaňské konference, [ZDE](#).

- závazek vyspělých zemí, že do roku 2020 budou schopny poskytovat ročně rozvojovým zemím pro účely boje s oteplováním 100 miliard dolarů²⁶ (značná část financí by měla být zprostředkována tzv. Kodaňským klimatickým fondem, Copenhagen Green Climate Fund). Pro nejbližší období (2010-2012) rozvinuté země přislíbily částku 30 miliard dolarů.²⁷ Tyto prostředky by přitom měly být „nové a dodatečné“.

Dohoda neobsahuje:

- cíl pro snižování emisí do roku 2020;
- cíl pro snižování emisí do roku 2050 (vyjádřený v procentech objemu vypouštěných emisí), tzn. dohoda nestanovuje konkrétní způsob, jakým by dvoustupňového cíle mělo být dosaženo;
- způsob, jak zajistit dodržení závazků, transparentnost.

Hodnocení Kodaňské konference

EU je výsledky Kodaňské konference zklamána. Dne 22. prosince 2009 se konalo zasedání Rady pro životní prostředí. V závěrech předsednictví²⁸ se zdůrazňuje, že cílem EU je právně závazná dohoda, která by byla dostatečně ambiciózní, aby splnila dvoustupňovou podmínku. Ve svých vyjádřeních pro tisk státníci často volili otevřenější slovník, vyjadřující nespokojenost. Strážlivě výsledky hodnotí **USA**, spokojenost vyjádřila **Čína**.

Tisk výsledky konference hodnotí vesměs silně kriticky. Např. Reuters hovoří o dosažené dohodě jako o „holém minimu“, Europolitics o „zklamání“, Euobserver o „ostudě“. Oproti tomu např. Time schůzku vidí jako „první skutečný krok na cestě v boji proti globálnímu oteplování ve 21. století“.²⁹ Ještě ostřejší reakce logicky přišla ze strany některých **nevládních organizací**.³⁰

Předmětem kritiky zajisté může být **role EU ve vyjednáváních**. Navzdory proklamovanému světovému vůdcovství v této oblasti byla finální dohoda sestavena pod vedením USA a skupiny rychle se rozvíjejících ekonomik (Brazílie, Jižní Afrika, Indie, Čína – tzv. skupina BASIC). Europolitics hovoří o „facce do tváře EU“.³¹

²⁶ Jedná se o ohromnou částku. Pro nejbližší roky (2010-2012) se rozvinuté státy zavázaly k pomoci ve výši desetkrát menší. V kritických komentářích je částka hodnocena jako nerealistická.

²⁷ EU na svém summitu z 10. a 11. prosince 2009 dohodla poskytnutí pomoci ve výši okolo 7 miliard eur pro léta 2010-2012. Ročně by tak poskytla zhruba 2,4 miliardy eur.

²⁸ Závěry předsednictví k dispozici [ZDE](#).

²⁹ Viz Reuters.com, 19. 12. 2009, [ZDE](#), Europolitics 3887, 23. 12. 2009, Euobserver.com, 20. 12. 2009, [ZDE](#), Time.com, 21. 12. 2009, [ZDE](#).

³⁰ Např. Organizace Friends of the Earth ve svém tiskovém prohlášení hovoří o podvodu, který „odsuzuje miliony nejchudších lidí k hladu, bídě a ztrátě života.“ Viz tiskové prohlášení Friends of the Earth, [ZDE](#).

³¹ Viz Euobserver.com, 22. 12. 2009, [ZDE](#), Europolitics 3886, 22. 12. 2009.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Další předpokládaný vývoj

Jednání o globálním snižování emisí budou pokračovat i nadále. Francouzský prezident Nicolas Sarkozy chce pozvat státy, které podepsaly Kodaňskou dohodu, na jaře 2010 do Paříže. Jednání by se mělo týkat především toho, jak dosáhnout snížení celosvětových emisí o 50 % do roku 2050.³² Cílem budoucích jednání je vytvoření právně závazné smlouvy. Další globální kolo vyjednávání by se mělo konat v prosinci 2010 v Mexiku.

EVROPSKÁ RADA, RADA A LISABONSKÁ SMLOUVA

Popis problematiky

Se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost se mění mimo jiné i fungování Evropské rady a Rady.³³

Evropská rada, Rada a Lisabonská smlouva

Evropská rada se stává samostatnou institucí EU s vlastním rozpočtem. Ten bude spravovat Generální sekretariát Rady. Zasedání Evropské rady se budou i nadále konat nejméně čtyřikrát ročně, bude je ale svolávat Stálý předseda Evropské rady, nikoli předsedající země. Stálý předseda by ale měl být v blízkém kontaktu s premiérem (resp. prezidentem) předsedající země.

Role předsednické země pak zůstane zachována v různých formátech zasedání **Rady**, ovšem s výjimkou Rady pro zahraniční vztahy. Tzv. GAERC – Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy, byla rozdělena na Radu pro všeobecné záležitosti³⁴ (General Affairs Council - GAC), složenou z ministrů pro evropské záležitosti a Radu pro zahraniční věci³⁵ (Foreign Affairs Council - FAC), složenou z ministrů zahraničí. FAC přitom bude předsedat Vysoký představitel pro SZBP, GAC bude předsedat premiér, resp. prezident předsednické země. GAC také bude připravovat zasedání Evropské rady, což až do současnosti činila GAERC.³⁶

Členy **Evropské rady** je kromě Stálého předsedy Evropské rady a premiérů, resp. prezidentů členských států také předseda Komise. Vysoký představitel pro SZBP nemá status člena, ale účastní se zasedání. Změní se tedy dosavadní praxe, kdy na zasedání Evropské rady byli běžně přítomni i ministři zahraničí.³⁷ Evropská rada

³² Viz oficiální webové stránky Kodaňské konference, [ZDE](#).

³³ Informace o změnách fungování SZBP obecně viz Přehled SZBP listopad 2009.

³⁴ GAC se bude zabývat tématy, která překračují oblast jedné politiky (např. rozšíření, rozpočtové výhledy), zabývá se přípravou Evropské rady a koordinací činností ostatních formtů Rady.

³⁵ FAC se zabývá především SZBP, zahraničním obchodem a rozvojovou spoluprací.

³⁶ Více inforamcí viz webové stránky Rady, [ZDE](#).

³⁷ Lisabonská smlouva umožňuje, aby ministři byli summitu účastni, ale jako základní formát stanoví zasedání bez ministrů.

rozhoduje jednomyslně. Pokud se hlasuje, musí být přítomny alespoň dvě třetiny hlasujících členů.³⁸

Očekávaný vývoj

Stranou, která Lisabonskou smlouvou pravděpodobně ztratí, jsou **ministři zahraničí**, kteří již nebudou automaticky přítomni na jednání Evropské rady a účastní se jednání FAC, již předsedá Vysoký představitel. Získat by naopak mohli **ministři pro evropské záležitosti**, protože GAC se může stát místem hlavních snah předsednické země.

ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY

Popis problematiky

Ve dnech 10. a 11. prosince 2009 se konalo zasedání Evropské rady, poslední, které vede předsednická země – od 1. ledna 2010 se již ujme své funkce Stálý předseda Evropské rady. Hlavními tématy summitu byly „ústupové strategie“ od podpory ekonomik a změna klimatu.

Výstupy summitu³⁹

Mezi hlavní výsledky summitu zasahující do oblasti SZBP patří:

- dohodnutí objemu financí, které země EU budou ochotny poskytnout jako **pomoc rozvojovým zemím v boji proti globálnímu oteplování**. Jedná se o celkovou sumu okolo sedmi miliard eur během let 2010-2012, přičemž většina prostředků bude pocházet od Německa, Francie a Velké Británie (každá země přes miliardu eur), vysoký příspěvek poskytlo také Švédsko (800 milionů eur). Naopak nejmenší příspěvek poskytne Lotyšsko, Rumunsko a Bulharsko (částky v desítkách tisíc eur). Česká republika chce přispět 12 milionů eur. Je ovšem pravděpodobné, že značná část přislíbených financí bude pocházet z již vyčleněných prostředků, tj. půjde spíše o jejich realokaci, než o navýšení.⁴⁰
- přijetí **deklarace o Íránu** – EU vyjadřuje své hluboké znepokojení nad jadernými aktivitami Íránu a nad tím, že nepřijal nabídky k vyjednávání, které opakovaně přicházejí od USA a EU, ale i od Číny a Ruska. EU ale zůstává u podpory diplomatického řešení situace. EU podpoří případné akce RB OSN, ale také sama na příštím zasedání Rady pro zahraniční věci zváží zavedení nových sankcí.⁴¹
- přijetí **deklarace o Afghánistánu** – EU deklarací reaguje na ohlášení zvýšené americké aktivity v Afghánistánu. Rozhodnutí USA vítá a znovu ujišťuje o svých závazcích. EU se nyní chce orientovat podle své nové strategie pro Afghánistán,

³⁸ Viz Europolitics 3872, 2. 12. 2009, Euobserver.com, 11. 12. 2009, [ZDE](#).

³⁹ Závěry Evropské rady k dispozici [ZDE](#).

⁴⁰ Viz Euobserver.com, 11. 12. 2009, [ZDE](#).

⁴¹ Diplomatický jazyk deklarace používá místo slova „sankce“ pouze sousloví „vhodná opatření“ a „nezbytné kroky“.

podle níž se aktivita EU v Afghánistánu má zvyšovat a výdaje pro léta 2011-2013 růst, cílem pak je předávání zodpovědnosti Afgháncům a stahování se.⁴² Mise EU v Afghánistánu, EUPOL, však stále čelí personálnímu nedostatku (slíbeno bylo 400 členů, k dispozici je jich 285).⁴³

Očekávaný vývoj

Evropská rada vyzvala Catherine Ashton, Vysokou představitelku pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby do dubna roku 2010 předložila návrh na organizaci Evropské služby pro vnější činnost (EEAS). Další zasedání Rady pro zahraniční věci, která se bude zabývat Íránem, se bude konat dne 25. ledna 2009.

IZRAEL, PALESTINA

Popis problematiky

Blízkovýchodní mírový proces čelí dlouhodobému patu. Jedním z důvodů tohoto stavu je směřování pravicové vlády Benjamina Netanjahua – ta je nepříznivě nakloněna možnému vzniku palestinského státu (navrhuje omezenou suverenitu palestinského „státu“ a jeho demilitarizaci), odmítá ukončit osadnické aktivity na okupovaných územích a blokádu pásma Gazy. Palestinci pod vedením Mahmúda Abbáse nicméně zejména první dvě záležitosti kladou jako podmínky možného obnoveného vyjednávání.⁴⁴

Jednání v institucích EU

Rada na svém zasedání ze 7. a 8. prosince 2009 schválila neobvykle rozsáhlé a vůči Izraeli ostré závěry⁴⁵ k blízkovýchodnímu konfliktu. V nich sice nastiňuje svoji klasickou koncepci finální dohody mezi Palestinci a Izraelci⁴⁶ – ale poprvé na úrovni ministrů zahraničí zmiňuje budoucnost Jeruzaléma jako hlavního města obou státních útvarů, Izraele a budoucího palestinského státu. „Rada připomíná, že nikdy neuznala anexi Východního Jeruzaléma“ a „neuzná žádné změny hranic vzhledem k době před rokem 1967“, píše se v dokumentu. Rada dále vyzývá Izrael k okamžitému ukončení všech osadnických aktivit ve Východním Jeruzalémě i na Západním břehu Jordánu. V tomto směru vítá dočasné a částečné přerušování těchto aktivit, avšak považuje ho za nedostatečné. Izrael je také vyzván k ukončení blokády Gazy – Gaza trpí od války, k níž došlo téměř před rokem, tragickou humanitární situací⁴⁷.

⁴² Více informací viz Přehled SZBP říjen 2009.

⁴³ Viz Europolitics 3875, 7. 12. 2009.

⁴⁴ Informace k minulému vývoji viz Přehled SZBP červen 2009.

⁴⁵ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

⁴⁶ Řešením konfliktu může být pouze řešení dvoustátní, dále je zapotřebí smíření mezi Sýrií a Izraelem a Libanem a Izraelem. V současné situaci je nutno, aby se Palestinci sjednotili pod vedením Mahmúda Abbáse (v tomto směru EU podporuje úsilí Egypta o zprostředkování) a přestali na Izraelce útočit, Izrael pak musí zastavit osadnické aktivity, demolice palestinských domů a otevřít Gazu pro humanitární pomoc.

⁴⁷ Humanitární situaci v Gaze, zejména s ohledem na kontaminovanou vodu a s tím spojenou situací dětí, popisuje věrně a se silným humanistickým podtextem Guardian.co.uk, 9. 12. 2009, [ZDE](#).

Pozorností, kterou problému věnuje, se EU snaží posílit postavení palestinského vůdce Mahmúda Abbsáse, aby mohl opět zahájit vyjednávání. Obává se, že dlouhodobá patová situace může nahrávat extrémistickým silám.⁴⁸ Mahmúd Abbás prohlašuje, že rozhovory nemohou být obnoveny, dokud Izrael zcela nezastaví svoji osadnickou aktivitu a neuzná, že předmětem jednání musí být status území, které Izrael zabral v roce 1967. Prohlášení EU bylo proto palestinskými představiteli přijato vřele. Izrael naopak reagoval spíše chladně s tím, že EU ani neřekla nic nového, ani nepřispěla k obnově mírových rozhovorů.⁴⁹

Očekávaný vývoj

Dne 24. ledna 2010 se podle původního plánu měly konat volby prezidenta Palestinské autority, kterým je v současné době Mahmúd Abbás. Kvůli nedostatku shody mezi Fatáhem a Hamásem ale bylo nakonec od tohoto plánu upuštěno – panovaly obavy, že volby, které by se nekonaly také v pásmu Gazy, jež je pod kontrolou Hamásu, by mohly přispět k trvalému palestinskému rozštěpení. Tento týden (14.-20. prosince 2009) proto příslušné orgány Organizace pro osvobození Palestiny rozhodují o prodloužení mandátu současného prezidenta – očekává se, že k jeho prodloužení dojde. Abbás v budoucích volbách již nechce znovu kandidovat, nicméně neohlásil záměr rezignovat se skončením normálního trvání mandátu.⁵⁰

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Přihláška Srbska do EU - [17811/09](#)

Datum: 23. 12. 2009

Typ dokumentu: Memorandum srbské vlády LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje memorandum srbské vlády, které zdůvodňuje podání přihlášky do EU.

Pokyny k provádění a vyhodnocování omezujících opatření (sankcí) v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU - [17464/09](#)

Datum: 18. 12. 2009

Typ dokumentu: Výsledek jednání Pracovní skupiny radů pro vnější vztahy

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje podrobně vymezené pokyny, např. z hlediska zásad a vzorových znění právních nástrojů.

Možná akce SBOP pro budování regionální námořní kapacity v Africkém rohu - [17668/09](#)

Datum: 18. 12. 2009

Typ dokumentu: Návrh akce SBOP LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje podrobně rozpracovaný návrh, např. s ohledem na politickou situaci v regionu atp.

Politika EU týkající se Afrického rohu – směrem ke komplexní strategii EU - [17383/09](#)

Datum: 15. 12. 2009

Typ dokumentu: Rozhodnutí Rady

⁴⁸ Viz analýza BBC.co.uk, 8. 12. 2009, [ZDE](#).

⁴⁹ Viz Euobserver.com, 8. 12. 2009, [ZDE](#).

⁵⁰ Viz Washingtonpost.com, 16. 12. 2009, [ZDE](#).

Obsah dokumentu: Dokument stanovuje strategické pokyny a napomáhá se formování činnosti EU reagující na regionální výzvy v Africkém rohu.

Pololetní zpráva o pokroku v provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení (2009/II) - [17387/09](#)

Datum: 11. 12. 2009

Typ dokumentu: Zpráva Generálního sekretariátu Delegací

Obsah dokumentu: Zpráva informuje o vývoji v dané oblasti za druhé pololetí roku 2009.

Návrh prohlášení Evropské rady o Afghánistánu - [17405/09](#)

Datum: 10. 12. 2009

Typ dokumentu: Návrh prohlášení Evropské rady LIMITE

Obsah dokumentu: Evropská rada opětovně vyjadřuje silné odhodlání EU podporovat stabilitu a rozvoj v Afghánistánu a v Pákistánu.

Zasedání Rady pro zahraniční věci (Brusel 8. prosince 2009) – návrh prohlášení Evropské rady o Íránu - [17362/09](#)

Datum: 9. 12. 2009

Typ dokumentu: Návrh prohlášení Evropské rady o Íránu LIMITE

Obsah dokumentu: Evropská rada znovu naléhavě vyzývá Írán, aby zcela a bezodkladně splnil své závazky plynoucí z příslušných usnesení Rady bezpečnosti Organizace spojených národů a MAAE.

Rada pro zahraniční věci (Brusel 8. prosince 2009) – návrh závěrů Rady o mírovém procesu na Blízkém východě - [17203/09](#)

Datum: 7. 12. 2009

Typ dokumentu: Návrh závěrů Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Viz článek v Hlavních bodech agendy SZBP.

NAŘÍZENÍ RADY, kterým se mění nařízení (ES) č. 423/2007 o omezujících opatřeních vůči Íránu - [16605/09](#)

Datum: 7. 12. 2009

Typ dokumentu: Návrh nařízení Rady

Obsah dokumentu: Nařízení (ES) č. 423/2007⁵¹ v souladu se společným postojem 2007/140/SZBP zejména zakazuje dodávky, prodej nebo převod zboží a technologií do Íránu. Dokument přináší jeho aktualizaci.

⁵¹Úř. věst. L 103, 20.4.2007, s. 1